

PRO SENECTUTE

Jaarverslag 2020

Vereniging Pro Senectute geconsolideerd

Amsterdam, 11 mei 2021

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1	Bestuursverslag Vereniging Pro Senectute geconsolideerd	
1.1	Algemene informatie	3
1.1.1	Doelstelling organisatie	3
1.1.2	Kernactiviteiten Stichting Pro Senectute	3
1.1.3	Juridische structuur Pro Senectute	4
1.1.4	Personeelssamenstelling	5
1.1.5	Belangrijke elementen uitgevoerd beleid	5
1.1.6	Persoonsgerichte zorg en ondersteuning en welzijn	6
1.1.7	Veiligheid	7
1.1.8	Kwantitatieve uitkomsten kwaliteit	7
1.1.9	Leren en werken aan kwaliteit	8
1.1.10	Leiderschap, governance en risicomanagement	9
1.1.11	De gebouwde omgeving	9
1.1.12	Vastgoedportefeuille Pro Senectute Vastgoed BV	9
1.2	Financiële informatie	11
1.2.1	Behaalde resultaten	11
1.2.2	De toestand op balansdatum	13
1.3	De voornaamste risico's en onzekerheden	15
1.4	Bestuur	16
1.4.1	Samenstelling van het Bestuur in 2020	16
1.4.2	Governance	16
1.4.3	Financiën en Vastgoed	16
1.5	Toekomstparagraaf	17
2.1	Geconsolideerde Jaarrekening	
2.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2020	19
2.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2020	20
2.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2020	21
2.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling (geconsolideerd)	23
2.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans	31
2.1.6	Geconsolideerd mutatieoverzicht materiële vaste activa/financiële vaste activa	40
2.1.7	Specificatie ultimo boekjaar onderhanden projecten	41
2.1.8	Overzicht langlopende schulden ultimo boekjaar	42
2.1.9	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening	43
2.2	Enkelvoudige jaarrekening	
2.2.1	Enkelvoudige balans per 31 december 2020	48
2.2.2	Enkelvoudige resultatenrekening over 2020	49
2.2.3	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling (enkelvoudig)	50
2.2.4	Toelichting op de enkelvoudige balans	54
2.2.6	Overzicht langlopende schulden ultimo boekjaar	58
2.2.7	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening	59
2.3	Overige gegevens	
2.3.1	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	61
2.3.2	Resultaatbestemming	61
2.3.3	Gebeurtenissen na balansdatum	61
2.3.4	Ondertekening door verenigingsbestuur	62
2.3.5	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63

1. Bestuursverslag Vereniging Pro Senectute geconsolideerd

1.1 Algemene informatie

1.1.1 Doelstelling organisatie

Pro Senectute biedt sinds 1922 op persoonlijke wijze huisvesting en zorg aan gelijkgestemde senioren. Kenmerkend voor Pro Senectute is de stijlvolle omgeving waarin senioren met een vergelijkbare achtergrond en brede maatschappelijke en culturele belangstelling in goede harmonie wonen. Kwaliteit, goede omgangsvormen en privacy zijn vanzelfsprekende elementen in de dienstverlening van Pro Senectute. Voor onze bewoners proberen wij zoveel mogelijk een continuüm te bieden van wonen en zorg. Voor zelfstandige senioren die toe zijn aan een nieuwe stap hebben wij verspreid over het land vijf woonlocaties. En voor senioren met een indicatie voor zorg, verblijf, verpleging en (eventueel) behandeling (vergoed via de Wet langdurige zorg-WLz) hebben wij vijf zorglocaties.

Pro Senectute kiest voor een leefstijlbenadering. De doelgroep van Pro Senectute kenmerkt zich door een vergelijkbare achtergrond en leefstijl. Dit uit zich onder andere in hun brede maatschappelijke en culturele interesses. De bewoners van onze verpleeg- en woonlocaties vormen daardoor een hechte sociale gemeenschap. Inkomen en religie spelen daarbij geen rol.

1.1.2 Kernactiviteiten Stichting Pro Senectute

Pro Senectute beschikt per 31 december 2020 over *vijf woonlocaties* voor senioren.

- Oranjepark te Soest
- Tusselerstaete te Lochem
- Waalsdorp te Den Haag
- Wildstaete te Bloemendaal
- Zuidkwartier te Amsterdam

De nieuwbouw woonlocatie Tusselerstaete (Lochem) is in juni opgeleverd en in september in gebruik genomen. Wildstaete is in oktober opgeleverd en wordt vanaf januari 2021 in gebruik genomen. De (voormalige) woonlocaties Hoog Langen en Stadenbos (beide in Lochem) zijn per 30 juni 2020 verkocht.

Deze vijf woonlocaties hebben elk een eigen karakter en men woont er geheel zelfstandig. De bewoners kunnen gebruik maken van algemene ruimten en diensten, zoals maaltijden of maaltijdservice, hulp bij klusjes in huis en vrijwillige deelname aan (culturele) activiteiten. In sommige woonlocaties kan ook geïndiceerde zorg voor verpleging en persoonlijke verzorging geleverd worden en is er 24 uren zorgalarmering met professionele zorgopvolging.

Stichting Pro Senectute beschikt over *vijf zorglocaties* die gefinancierd worden uit de Wet langdurige zorg (Wlz).

- Oranjestein te Doorn
- Spaar en Hout te Haarlem
- Tusselerhof te Lochem
- Tussenhout te Haarlem
- Wildhoef te Bloemendaal

De bewoners van de nieuwbouwlocaties Tusselerhof en Wildhoef zijn in september resp. december verhuisd vanuit de tijdelijke huisvesting.

In 2020 is het besluit genomen om de voormalige zorglocatie Emmahof (Amsterdam) te verkopen. De bewoners waren in het najaar van 2019 verhuisd naar de tijdelijke huisvesting in Overveen. Een aantal bewoners heeft na dit besluit gekozen voor een andere aanbieder en een aantal voor Wildhoef.

Pro Senectute zal deze locatie niet meer exploiteren als verpleeghuis. De verwachting is dat de locatie in 2021 verkocht wordt.

De zorglocaties van Pro Senectute zijn kleinschalig en ruim van opzet. Bij de invulling van de zorg kiest Pro Senectute voor een persoonsgerichte benadering.

Zelfstandigheid en privacy staan hoog in het vaandel. Het streven is de bewoners zo veel mogelijk de regie in eigen hand te laten houden. Elke bewoner heeft een zorgleefplan. De zorg op de zorglocaties bestaat uit de volgende elementen.

- huishoudelijke verzorging
- maaltijdvoorziening
- persoonlijke verzorging
- verpleging
- ondersteunende begeleiding
- verblijf
- behandeling

1.1.3 Juridische structuur Pro Senectute

Pro Senectute bestaat uit drie verschillende juridische entiteiten.

Vereniging Pro Senectute beheert het vermogen en het vastgoed en financiert de zogenaamde plusfuncties van de Stichting Pro Senectute. De 'plusfunctiebijdrage' komt ten goede aan bewoners van de woon- en zorglocaties die de Stichting Pro Senectute exploiteert.

In 2012 is Pro Senectute Vastgoed BV, 100% dochter van de Vereniging Pro Senectute, opgericht voor het vastgoedbeheer.

Stichting Pro Senectute huurt gebouwen van de Pro Senectute Vastgoed BV en is verantwoordelijk voor de exploitatie van de zorglocaties en woonlocaties. De Stichting Pro Senectute is gelieerd aan de Vereniging Pro Senectute door middel van een licentieovereenkomst voor het gebruik van merk en logo van de Vereniging Pro Senectute. Beide entiteiten hebben daarmee van oudsher een bijzondere band, en ook de statutaire doelstelling van beide rechtspersonen is gelijk: "... senioren met een vergelijkbare

ontwikkeling, levenspatroon en maatschappelijke belangstelling in harmonie met elkaar te laten samenwonen".

De drie rechtspersonen worden door de belastingdienst aangemerkt als fiscale eenheid voor de heffing van omzetbelasting.

1.1.4 Personeelssamenstelling

Er zijn geen medewerkers in dienst van Vereniging Pro Senectute en Pro Senectute Vastgoed BV.

Medewerkers van Stichting Pro Senectute, met name vanuit de ondersteunende diensten, verrichten ook werkzaamheden voor Vereniging Pro Senectute en Pro Senectute Vastgoed BV. De kosten voor de verrichte dienstverlening worden vanuit Stichting Pro Senectute doorbelast aan Vereniging Pro Senectute en Pro Senectute Vastgoed BV.

In 2020 waren er gemiddeld 312 fte's in loondienst bij Stichting Pro Senectute (2019: 325,5 fte's). Daarnaast werd in 2020 gebruik gemaakt van 51,5 fte aan inhuurkrachten (2019: 46,8 fte's). Zie ook onderstaande tabel.

Formatie	Totaal	Loondienst	PNIL
Aantal fte's 2020	363,5	312,0	51,5
Algemeen	51,4	47,6	3,8
Voeding	17,3	17,2	0,1
Hotelmatic	22,9	22,9	0,0
Technische dienst	4,5	4,5	0,0
Leerlingen	17,7	17,7	0,0
Zorg	249,7	202,1	47,6
Totaal gemiddeld in 2020	363,5	312,0	51,5
Totaal gemiddeld in 2019	372,3	325,5	46,8

In 2020 stroomden 55 (37,4 fte) medewerkers in en 150 medewerkers (80,3 fte) uit. Het ziekteverzuim was in 2020: 8,8% (2019: 7,1%).

1.1.5 Belangrijke elementen uitgevoerd beleid

Het jaar 2020 werd uiteraard gekenmerkt door de wereldwijde uitbraak van het coronavirus. Op veel manieren had dit grote impact op de bewoners en medewerkers van Pro Senectute. Bewoners konden lange tijd geen bezoek ontvangen en de werkwijze van medewerkers vroeg om aanpassing. Deze aanpassingen hebben veel tijd en energie van de organisatie gevraagd. Medewerkers, management en staf hebben allen hun bijdrage geleverd om corona buiten de deur te houden, rekening houdend met de belangen van bewoners en hun naasten. De corona pandemie is beperkt van invloed geweest op de

realisatie van de (financiële) resultaten 2020. Dit was mede het gevolg van de compensatie vanuit het ministerie van VWS voor de zorglocaties. Tegelijkertijd heeft het gezorgd voor (meer) saamhorigheid en uniformiteit in de ontwikkeling en uitvoering van beleid.

In 2020 stonden de volgende twee speerpunten centraal.

- verbeteren van de kwaliteit van zorg
- verbeteren van de bedrijfsvoering

Dit is onder andere opgepakt door deze twee thema's een centrale plek te geven op de agenda van het managementteam, onder andere door middel van tertiaal-rapportages. Op lokaal niveau is het opgepakt door middel van financiële maandrapportages en door het kort cyclisch meten en verbeteren van elementen van de kwaliteit van zorg. Op basis van de visie op zorg van Pro Senectute is een betere balans aangebracht tussen het bieden van kwaliteit van zorg met deskundige medewerkers en de beschikbare financiële kaders. Hierdoor wordt de bedrijfsvoering stapsgewijs verbeterd. Inhoudelijk zijn stappen gezet op het gebied van medicatieveiligheid, de implementatie van de Wet zorg en dwang (Wzd) en de nieuwe Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018), het werken met het elektronisch cliëntendossier (ONS) en het medicatieregistratie systeem (Medimo). De samenwerking met behandelaren van Novicare is geïmplementeerd, inclusief de processen voor de centrale inkoop van medicatie, medische inventaris en medische hulpmiddelen.

Daarnaast is een strategietraject ingezet om in 2021 keuzes te kunnen maken voor wie Pro Senectute er is en wat dit betekent voor het portfolio. Interne stakeholders zijn hierbij betrokken. De strategische keuze vertaalt zich naar beloften aan bewoners. Voor 2021 is het de uitdaging om deze keuze te maken en te delen met de bewoners en hun familie, de medewerkers, de medezeggenschapsorganen en externe stakeholders.

1.1.6 Persoonsgerichte zorg en ondersteuning en welzijn

In 2020 hadden wij ons naast de twee genoemde speerpunten het volgende voorgenomen.

- invoering Wzd, in samenwerking met Novicare
- uitvoering geven aan de Wmcz 2018 in samenwerking met de centrale cliëntenraad (CCR)
- uitrol participatiestructuur voor bewoners

De invoering van de Wzd stond onder druk als gevolg van de coronacrisis. In 2020 hebben we in afstemming met de CCR het volgende bereikt.

- aanstellen functionaris Wzd en zorgverantwoordelijken
- ontwikkeling leerprogramma 'Leven in vrijheid', start met uitvoering hiervan
- analyse inzet onvrijwillige zorg en toepassing stappenplan Wzd
- implementatie cliëntvertrouwenspersoon op de locatie

In samenwerking met de CCR is beleid ontwikkeld, zijn afspraken vastgelegd en is uitvoering gegeven aan de Wmcz 2018. Uitgangspunt is dat wat Pro Senectute in zijn geheel betreft of locatie overstijgend is, de CCR betrokken is en de lokale cliëntenraad is betrokken bij datgeen wat voor de locatie van toepassing is.

De implementatie van een participatiestructuur voor bewoners op de Wlz-locaties heeft nog niet plaatsgevonden.

1.1.7 Veiligheid

In 2020 hadden wij ons het volgende voorgenomen.

- verdere uitbreiding 'plaatsen met behandeling'
- uitvoering en borging processen behandeling in samenwerking met Novicare
- inzetten leerprogramma's en -netwerken op de thema's 'Begrijpen van gedrag' en 'De Wzd', 'Methodisch werken in het primair proces' en 'Medicatieveiligheid'. De leerprogramma's bevatten concreet geformuleerde resultaten in gedrag.

Tot nu toe hebben we het volgende gerealiseerd.

- uitbreiding van de 'plaatsen met behandeling' tot 68%
- realisatie leernetwerken 'Leven in vrijheid', 'Medicatieveiligheid' en 'Methodisch werken'
- implementatie van de samenwerking met Novicare

Op de locaties Wildhoef, Tussenhout en Oranjestein is Novicare gestart en functioneert zij nu als behandeldienst.

1.1.8 Kwantitatieve uitkomsten van kwaliteit

De kwaliteitsindicatoren verpleeghuishuiscare 2020 worden op het moment van publicatie van dit jaarverslag nog ingevoerd in de database. Via de website Kiesbeter.nl zijn de uitkomsten na 1 juli 2021 beschikbaar.

Hieronder worden de resultaten vermeld van de ervaringen in 2020, die te vergelijken zijn met de voorgaande onderzoeken. Dit betreft de uitkomst voor verpleging en verzorging binnen Pro Senectute (locaties Oranjestein, Spaar en Hout, Tusselerhof, Tussenhout en Wildhoef tezamen).

Bewoners en vertegenwoordigers tezamen				
<i>nr</i>	<i>vraag</i>	<i>Rapport- cijfer 2018</i>	<i>Rapport- cijfer 2019</i>	<i>Rapport- cijfer 2020</i>
3	Informatie en Inspraak	9,0	8,1	7.5
4	Bejegening	9,3	9,2	9.0
5	Begeleiding van thuis naar woonvorm	8,8	8,7	8.1
6	Schone comfortabele woonruimte met privacy	8,8	9,0	8.9
7	Veiligheid	9,4	9,2	9.0
8	Prettige, sociale leefomgeving	8,4	8,3	8.3

9	Smakelijke en sfeervolle maaltijden	8,7	8,8	8.2
10	Alarmopvolging en calamiteitenpreventie	8,9	8,6	7.9
11	Zinvolle dag	9,0	9,0	8.4
12	Alert op levensvragen	8,4	8,5	8.1
13	Aandacht in stervensfase	9,4	9,2	9.0
14	Persoonlijke verzorging	9,0	8,9	9.2
15	Hulp bij eten en drinken	9,5	9,3	9.5
16	Aandacht voor onveilige situaties	9,3	9,3	9.4
17	Aandacht voor psychische problemen	8,8	8,6	8.6
18	Psychische ondersteuning	9,0	8,7	8.7
19	Goede verzorging en verpleging	9,1	9,0	9.0
20	Onderkenning gezondheidsrisico's	9,2	9,0	8.9
21	Keuzes medisch beleid	9,2	8,9	9.2
22	Minimale vrijheidsbeperking	9,2	9,1	9.5
	Totaal gemiddeld	9,0	8,9	8.7
23	Aanbeveling	95,7%	91,3%	90,2%
24	Gegeven rapportcijfer	7,8	7,7	7,7

1.1.9 Leren en werken aan kwaliteit

In 2020 hadden wij ons het volgende voorgenomen.

- verbinden manager kwaliteitsbeleid, opleidingsfunctionaris, praktijkopleiders en professionals door deelname aan interne netwerken en opzetten van leerprogramma's
- elke locatie richt een kwaliteitscommissie in bestaande uit locatiemanager, teamleider, kwaliteitsverpleegkundige niveau 5 en afvaardiging behandeldienst. De kwaliteitscommissie heeft tot doel resultaten te toetsen, voortgang te monitoren en verbetervoorstellen te doen
- inrichting van een centrale kwaliteitscommissie bestaande uit raad van bestuur, medisch eindverantwoordelijke en manager kwaliteitsbeleid. Deze commissie stuurt op het behalen van afgesproken resultaten, monitoring en bijstelling in samenwerking met thuiszorgorganisatie Lyvore wordt een methodiek - voor het monitoren van resultaten en bijstellen - opgesteld voor de extramurale zorg in locatie Oranjepark
- vervangen systeem kwaliteitshandboek

Tot nu toe hebben we het volgende gerealiseerd.

- naast de hier boven genoemde leernetwerken (waaraan manager kwaliteitsbeleid, praktijkopleider en professionals deelnemen), vormen de kwaliteitsverpleegkundigen een netwerk leren en werken aan kwaliteit. Verbeteragenda's volgen uit de prioriteiten van het jaarplan 2021.
- elke locatie beschikt over een kwaliteitscommissie, centraal krijgt de kwaliteitscommissie nog vorm
- kwaliteitshandboek is vanaf eind 2020 toegankelijk via het intranet (ProNet)

Monitoring van de extramurale zorg in locatie Oranjepark is nog niet gereed, realisatie in 2021.

1.1.10 Leiderschap, governance en risicomanagement

In 2020 hadden wij ons het volgende voorgenomen.

- realisatie eenhoofdige raad van bestuur
- realisatie gewenste management- en stafstructuur
- bestuurssecretaris toevoegen aan de staf
- opzet van de begroting herijken
- doelgroep keuze bestendigen voor de lange termijn

Tot nu toe hebben we het volgende gerealiseerd.

- De eenhoofdige raad van bestuur, management- en stafstructuur en toevoeging van de bestuurssecretaris aan de staf zijn gerealiseerd.
- Het huidige aanbod van Pro Senectute is omschreven vanuit de zorgconcepten voor onze drie doelgroepen. Deze concepten zijn, samen met de uitkomsten van de werkbalanstool de basis voor de herijking van de begroting.

1.1.11 De gebouwde omgeving

In 2020 hebben zich binnen Pro Senectute veel ontwikkelingen voorgedaan op vastgoedgebied.

Allereerst werd begin 2020 het besluit genomen tot de verkoop van woonlocatie Hoog Langen in Lochem. Het besluit tot verkoop van Stadenbos was eind 2019 genomen. Beide woonlocaties werden per 30 juni 2020 verkocht aan de Holland Immo Group.

De zorglocatie Emmahof (Amsterdam) werd door een voorgenomen verbouwing vanaf eind 2019 niet meer gebruikt. Nadat gebleken was dat de inschrijving hoger was dan de begroting voor de verbouwing is eerst een nieuw plan ontwikkeld. Ook dit plan bleek niet haalbaar voor Pro Senectute. Medio 2020 is besloten om Emmahof niet te verbouwen maar de locatie af te stoten. De verwachting is dat de locatie in 2021 wordt verkocht.

In juli 2020 werd de nieuwbouw in Lochem opgeleverd. De nieuwbouw in Lochem bestaat uit de zorglocatie Tusselerhof (41 verpleegappartementen) en de woonlocatie Tusselerstaete (31 woonappartementen voor senioren).

Tenslotte werd in oktober 2020 de nieuwbouw in Bloemendaal opgeleverd. De nieuwbouw in Bloemendaal bestaat uit de zorglocatie Wildhoef (66 verpleeg-appartementen) en de woonlocatie Wildstaete (49 woonappartementen voor senioren).

1.1.12 Vastgoedportefeuille Pro Senectute Vastgoed BV

De vastgoedportefeuille van de Pro Senectute Vastgoed BV bestaat uit drie zorglocaties, vier woonlocaties voor senioren en twee beleggingsprojecten.

Daarnaast is de zorglocatie Emmahof - in afwachting van verkoop - in 2020 niet meer geëxploiteerd als zorglocatie.

Voor de zorglocaties heeft de Pro Senectute Vastgoed BV (als gevolg van RJ uiting “2018-2 Actuele Kostprijs”) ervoor gekozen om vanaf boekjaar 2016 de zorglocaties te waarderen tegen historische kostprijs minus de afschrijvingen en vermeerderd met investeringen.

De woonlocaties en beleggingsobjecten betreffen vastgoed dat Pro Senectute Vastgoed BV als vastgoedbelegging aanhoudt om huuropbrengsten of waardeinstijgingen, of een combinatie van beide te realiseren. Sinds het boekjaar 2011 worden deze bedrijfsgebouwen en terreinen gewaardeerd tegen actuele waarde.

De drie zorglocaties en de vier woonlocaties worden verhuurd aan Stichting Pro Senectute. Stichting Pro Senectute verhuurt op haar beurt de 262 appartementen in de vier woonlocaties aan gelijkgestemde senioren en exploiteert de 168 verpleegappartementen in de drie zorglocaties. Ook locatie Emmahof werd in 2020 verhuurd aan Stichting Pro Senectute, maar deze werd in 2020 door de stichting niet geëxploiteerd als zorglocatie.

Daarnaast heeft de Pro Senectute Vastgoed BV twee beleggingsobjecten in haar vastgoedportefeuille, die in het verleden verkregen zijn uit legaten. Het betreft de locaties Johannes Verhulststraat 204 en Weteringschans 117. Beide beleggingslocaties bevinden zich in Amsterdam. Uit deze beleggingslocaties wordt een zeer geringe huuropbrengst verkregen als gevolg van afspraken uit het verleden.

De gehele vastgoedportefeuille genereert in 2020 een huuropbrengst van € 5,6 mln., hetgeen een bruto rendement van 5,6% impliceert ten opzichte van de oorspronkelijke investeringssom. De boekwaarde van de vastgoedportefeuille van Pro Senectute per 31 december 2020 bedraagt € 115,6 mln. Als gevolg van het stopzetten van de projecten, werden de gemaakte plankosten voor de renovatie van de verpleeghuizen Emmahof en nieuwbouw voor Oranjestate ter grootte van € 0,6 mln. in 2020 afgeboekt.

1.2 Financiële informatie

In de jaarrekening worden de posten afzonderlijk toegelicht. In deze paragraaf worden de opbrengsten en de kosten op hoofdlijnen toegelicht.

1.2.1 Behaalde resultaten

Resultaat

Het boekjaar 2020 is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 13,3 mln. Over verslagjaar 2019 was sprake van een positief exploitatieresultaat van € 0,9 mln.

Geconsolideerd resultaat Vereniging Pro Senectute (x € 1 mln)			2020	2019	Vershil
Bedrijfsopbrengsten			€ 32,0	€ 29,9	€ 2,1
Bedrijfslasten			€ 18,3	€ 29,1	€ -10,8
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening			€ 13,7	€ 0,8	€ 12,9
Financiële baten & lasten			€ -0,4	€ 0,1	€ -0,5
Resultaat boekjaar			€ 13,3	€ 0,9	€ 12,4

In het exploitatieresultaat Pro Senectute 2020 van € 13,3 mln. positief zijn bijzondere baten opgenomen ter grootte van € 15,5 mln., zodat het genormaliseerde resultaat Pro Senectute over 2020 € 2,2 mln. negatief bedraagt.

De in het resultaat 2020 opgenomen bijzondere baten 2020 zijn als volgt nader te specificeren.

Bijzondere baten Pro Senectute 2020	Resultaat (x € 1 mln)
Nagekomen opbrengst kwaliteitsbudget 2019	€ 0,3
Taxatieresultaat woonlocaties 2020	€ 10,2
Verwacht verkoopresultaat Emmahof	€ 5,6
Impairment oude plankosten locaties Emmahof en Oranjestaete	€ -0,6
Totaal bijzondere baten	€ 15,5

In onderstaande tabel wordt aangegeven hoeveel elke afzonderlijke entiteit bijdraagt aan het resultaat.

Resultaten per entiteit (x € 1 mln)	2020	2019	Vershil
Vereniging Pro Senectute	€ -2,2	€ -1,2	€ -1,0
Stichting Pro Senectute	€ 0,8	€ -1,3	€ 2,1
Pro Senectute Vastgoed bv	€ 14,7	€ 3,4	€ 11,3
Steu fondsen	€ -	€ -	€ -
Geconsolideerd resultaat	€ 13,3	€ 0,9	€ 12,4
Bijzondere posten	€ 15,5	€ 2,8	€ 12,7
Genormaliseerd resultaat	€ -2,2	€ -1,9	€ -0,3

De voornaamste oorzaken van de resultaatsafwijkingen per entiteit ten opzichte van het resultaat 2019 zijn de volgende.

Vereniging Pro Senectute

Het € 1,0 mln. lagere resultaat van Vereniging Pro Senectute in 2020 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een in 2020 verstrekte gift van € 1,1 mln. van de Vereniging aan de Stichting.

Pro Senectute Vastgoed BV

Het € 11,3 mln. hogere resultaat van de Pro Senectute Vastgoed BV in 2020 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een € 12,4 mln. hogere bijzondere waardevermeerdering op basis van taxatie van de locaties binnen de vastgoedportefeuille van Pro Senectute Vastgoed BV.

Stichting Pro Senectute

Het € 2,1 mln. hogere resultaat van de Stichting Pro Senectute is toe te schrijven aan een in 2020 ontvangen gift van € 1,1 mln. van de vereniging, een bate van het zorgkantoor met betrekking tot het kwaliteitsbudget 2019 van € 0,3 mln. en € 0,7 mln. verbetering van de exploitatie van de locaties.

Bedrijfsopbrengsten

De totale bedrijfsopbrengsten zijn € 2,1 mln. hoger dan in 2019. Zie onderstaande tabel.

Bedrijfsopbrengsten (bedrag x € 1 mln)			2020	2019	Vershil
Zorgbrengsten WLZ			€ 22,7	€ 21,2	€ 1,5
Zorgopbrengsten ZvW			€ 0,9	€ 1,0	€ -0,1
Gebudgetteerde Zorgprestaties			€ 23,6	€ 22,2	€ 1,4
Niet gebudgetteerde zorgprestaties			€ 0,6	€ 0,5	€ 0,1
Subsidies			€ 1,1	€ 0,3	€ 0,8
Opbrengsten uit verhuur en servicekosten			€ 5,9	€ 6,0	€ -0,1
Overige dienstverlening (w.o. horeca)			€ 0,7	€ 0,8	€ -0,1
Overige (w.o. legaat)			€ 0,2	€ 0,2	€ 0,0
Overige bedrijfsopbrengsten			€ 6,7	€ 6,9	€ -0,2
TOTAAL bedrijfsopbrengsten			€ 32,0	€ 29,9	€ 2,1

Deze toename van zorgopbrengsten ten opzichte van 2019 is als volgt gespecificeerd.

- toename voortvloeiende uit kwaliteitsbudget € 0,7 mln.
- nagekomen bate kwaliteitsbudget 2019 € 0,3 mln.
- aanvullende opbrengst kwaliteitsbudget 2020 € 0,3 mln.
- toegenomen zorgzwaarte/meer behandeling € 0,1 mln.
- afname ZVW zorgproductie € -0,1 mln.
- toename zorgopbrengst particulieren € 0,1 mln.
- Toename zorgopbrengsten 2020 t.o.v. 2019 € 1,4 mln.

In 2020 zijn subsidies ontvangen vanuit het stagefonds, praktijkleren en sectorfondsen. Daarnaast is er in 2020 € 0,8 mln. aan ontvangen zorgbonus verantwoord onder de subsidie-opbrengsten.

De opbrengsten uit de verhuur en servicekosten bedragen in 2020 € 5,9 mln. Dit is 18,8% van de totale bedrijfsopbrengsten 2020. (2019: 20,1%)

Ten opzichte van 2019 zijn de opbrengsten uit de verhuur en servicekosten met € 0,1 mln. afgenomen. Dit komt mede door de verkoop van de woonlocaties Hoog Langen en Stadenbos.

De opbrengsten uit overige dienstverlening 2020 zijn € 0,1 mln. lager dan in 2019 als gevolg van de getroffen coronamaatregelen.

De overige opbrengsten 2020 liggen in lijn met de overige opbrengsten 2019.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten zijn in 2020 € 10,8 mln. lager dan in 2019. Zie onderstaande tabel.

Bedrijfslasten (bedrag x € 1 mln)			2020	2019	Vershil
Lonen, sociale lasten, pensioen			€ 15,6	€ 15,8	€ -0,2
Andere personele kosten			€ 1,5	€ 0,9	€ 0,6
Personeelslasten personeel in loondienst			€ 17,1	€ 16,7	€ 0,4
Personeelslasten personeel niet in loondienst			€ 4,4	€ 3,4	€ 1,0
TOTAAL Personeelskosten			€ 21,5	€ 20,1	€ 1,4
Afschrijvingskosten			€ 2,6	€ 2,5	€ 0,1
Bijzondere waardemutaties bedrijfsterreinen en projecten			€ -15,2	€ -2,8	€ -12,4
Overige bedrijfskosten			€ 9,4	€ 9,3	€ 0,1
Totaal bedrijfslasten			€ 18,3	€ 29,1	€ -10,8

De bedrijfslasten zijn in 2020 met € 10,8 mln. (37,1%) afgenomen ten opzichte van 2019 als gevolg van de onderstaande punten.

- afname personeel in loondienst - € 0,2 mln.
- zorgbonus personeel + € 0,8 mln.
- afname andere personele kosten (verzuimbegeleiding en vaststellingsovereenkomsten) - € 0,2 mln.
- toename ingehuurd personeel + € 1,0 mln.
- toename afschrijvingskosten + € 0,1 mln.
- afname bijzondere waardemutaties - € 12,4 mln.
- toename overige bedrijfskosten + € 0,1 mln.

Afname bedrijfslasten t.o.v. 2019 - € 10,8 mln.

1.2.2 De toestand op balansdatum

Het positieve, geconsolideerde resultaat van Vereniging Pro Senectute in 2020 van € 13,3 mln. wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Daarmee komt het eigen vermogen ultimo 2020 uit op € 100,8 mln. De solvabiliteit (eigen vermogen/totaal vermogen) van Vereniging Pro Senectute per ultimo 2020 bedraagt 75,4% (2019: 81,4%).

Zie ook onderstaande balans van de Vereniging Pro Senectute.

Balans activa (x € 1 mln)			31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa			€ 121,1	€ 98,6
Vlottende activa			€ 1,9	€ 1,2
Liquide middelen			€ 10,6	€ 7,7
TOTAAL ACTIVA			€ 133,6	€ 107,5
Balans passiva (x € 1 mln)			31-12-2020	31-12-2019
Eigen Vermogen			€ 100,8	€ 87,5
Voorzieningen			€ 0,4	€ 0,4
Langlopende schulden			€ 25,8	€ 9,7
Kortlopende schulden			€ 6,6	€ 9,9
TOTAAL PASSIVA			€ 133,6	€ 107,5

In de loop van 2020 zijn de liquide middelen binnen de Vereniging met € 2,9 mln. toegenomen. Dit is met name het gevolg van de verkoop van de locaties Hoog Langen en Stadenbos. Het saldo van de liquide middelen per ultimo 2020 bedraagt € 10,6 mln.

1.3 De voornaamste risico's en onzekerheden

In algemene zin stond 2020 natuurlijk in de eerste plaats in het teken van Covid-19. De financiële risico's werden gelukkig voor een groot deel door de overheid afgedekt, maar de risico's voor bewoners en medewerkers waren groot. Zeker in het begin van de uitbraak. En natuurlijk gaf dit ook veel onzekerheid voor bewoners, medewerkers en hun naasten.

In algemene zin is de ontwikkeling van de arbeidsmarkt voor alle zorginstellingen en dus ook voor Pro Senectute een groot risico. Het feit dat wij relatief een lagere naamsbekendheid in de regio's hebben, maakt dat het werven van nieuwe medewerkers extra inspanning van ons vraagt.

De transitie in de zorg bracht ook in 2020 risico's met zich mee.

- scheiden van wonen en zorg
- druk op tarieven en volumes
- verzwaring van de zorgvraag en daarmee ook ontwikkeldruk bij de medewerkers

De verschillende woon- en zorgconcepten voor diverse doelgroepen in verschillende deelmarkten betekent een complexe uitvoering en aansturing. Daarnaast zijn de personele kosten in 2020 sterk gestegen, met name bij het personeel niet in loondienst (PNIL). Deze stijging is het gevolg van de zwaardere zorgvraag, hoog ziekteverzuim (met name het aantal langdurig zieken) en het hoge verloop. Deze elementen in combinatie met het beperkte aanbod van voldoende geschoold personeel vormen een risicofactor. Veel tijd en energie is nodig voor het werven, selecteren en inwerken van nieuwe medewerkers, en daarnaast ook voor het behouden en opleiden van medewerkers. Daarnaast is een aandachtspunt het beter borgen van processen ten behoeve van de kwaliteit van zorg.

Sinds geruime tijd is er onvoldoende financiële dekking van de door Pro Senectute geleverde service en dienstverlening aan bewoners op de woonlocaties. Als gevolg van lopende afspraken met bewoners(raden) omtrent de toerekening van service en dienstverlening aan bewoners, worden geleverde diensten niet volledig vanuit de bewoners betaald.

In het verslagjaar is op structurele wijze aandacht besteed aan risicomanagement.

1.4 Bestuur

1.4.1 Samenstelling van het Bestuur in 2020

In het verslagjaar 2020 bestond het bestuur uit zes leden. Op 23 mei 2020 heeft mevrouw Caroline Steller-Blanson Henkemans afscheid genomen als bestuurslid van Vereniging Pro Senectute (en als lid van de raad van toezicht van Stichting Pro Senectute). Vanwege de impact van het coronavirus op Pro Senectute is de werving voor een nieuw bestuurslid van de Vereniging (alsmede lid raad van toezicht van de Stichting) uitgesteld tot na de zomer van 2020. Mevrouw Caroline Steller-Blanson Henkemans was van 23 mei tot en met 30 november 2020 als adviseur van het bestuur resp. van de raad van toezicht verbonden aan Vereniging Pro Senectute resp. Stichting Pro Senectute. Op 1 december 2020 is de heer Misa Dzoljic aangetreden als bestuurslid van Vereniging Pro Senectute en als lid van de raad van toezicht van Stichting Pro Senectute.

1.4.2 Governance

Het bestuur heeft in 2020 opnieuw aandacht besteed aan de steunstichtingen die in het verleden zijn opgericht ter ondersteuning van Pro Senectute. De Vereniging Pro Senectute treedt op als bestuurder van deze stichtingen. Er is een start gemaakt met de uitvoering van het plan van aanpak om deze ondersteunende stichtingen in lijn met hun statutaire doelstelling verder in te zetten ten behoeve van de cliënten van Pro Senectute.

1.4.3 Financiën en vastgoed

Financiën

Het bestuur van de Vereniging Pro Senectute heeft samen met de directeur de jaarrekeningen 2020 en het accountantsverslag besproken. Geconsolideerd is er een positief resultaat in 2020 van € 13,3 mln. Het genormaliseerde resultaat 2020 van Pro Senectute bedraagt echter € 2,2 mln. negatief. Tijdens de evaluatie met de accountant zijn ook de aandachtspunten voor de controle op de jaarrekeningen 2020 doorgenomen. Binnen het geheel van de drie entiteiten -Stichting, Vereniging en Vastgoed BV- is in het bijzonder aandacht besteed aan de continuïteit en financiële gezondheid van Pro Senectute. Er loopt een strategisch onderzoek naar de (financiële) toekomstbestendigheid van de activiteiten van Pro Senectute.

Vastgoed

Zie paragraaf 1.1.11 en 1.1.12 voor een beschrijving van de ontwikkelingen in 2020 op vastgoedgebied.

1.5 Toekomstparagraaf

Het jaar 2021 zal gekenmerkt worden door verdere verbetering van de kwaliteit van zorg en bedrijfsvoering en (voorbereiding op) de strategische transitie. De strategische transitie is nodig om de positie van Pro Senectute te verstevigen en te verduurzamen. Om de organisatie wendbaar en toekomstbestendig te maken, is duidelijkheid nodig naar de huidige en toekomstige klanten, de interne organisatie en naar de stakeholders.

- product: welke zorg, dienst of service wordt waar aan wie geleverd
- mensen: door wie wordt dit gedaan, op welke wijze geven we daar uitvoering aan in het primaire proces en de ondersteunende processen
- proces: sturingsmodel, leiderschap en proces control (procesvoering, kwaliteit en verantwoording)

Pro Senectute streeft er in 2021 naar te voldoen aan klantbeloften met een meer financieel gezonde bedrijfsvoering en voldoende deskundige medewerkers. Dit betekent dat er voldoende vraag van bewoners moet zijn naar producten en diensten van Pro Senectute en de kosten van inzet van medewerkers en inzet van middelen binnen de afgesproken kaders blijven. Daarbij zijn de waarden 'veerkracht', 'verbondenheid' en 'verwondering' leidend.

Pro Senectute wil een cultuur creëren waar professionaliteit en eigen regie vanzelfsprekend zijn binnen gegeven kaders. Waar medewerkers leiderschap tonen op alle niveaus binnen de organisatie. Een cultuur waarin we in dialoog met bewoners (en hun naasten) en in samenwerking met alle professionals afwegingen maken en dilemma's bespreken. Een cultuur waarin toedeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor iedereen duidelijk is en dit wordt nageleefd; waar de rolverdeling tussen locaties en centrale staf transparant en duidelijk is.

Wij zien uit naar een vitale toekomst voor Pro Senectute.

2.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

2.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

2.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2020
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-20</u>	<u>31-dec-19</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	120.496.274	98.344.299
Financiële vaste activa	2	623.229	231.208
Totaal vaste activa		121.119.503	98.575.507
Vlottende activa			
Voorraden	3	30.000	30.000
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	4	526.900	497.794
Overige vorderingen	5	1.250.684	723.376
Liquide middelen	6	10.645.183	7.674.023
Totaal vlottende activa		12.452.767	8.925.193
Totaal activa		<u>133.572.270</u>	<u>107.500.700</u>
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen	7		
Kapitaal		453.826	453.826
Algemene reserve		56.666.110	60.708.531
Bestemmingsreserves		56.448	75.806
Bestemmingfondsen		43.660.458	26.262.890
Totaal eigen vermogen		100.836.842	87.501.053
Voorzieningen	8	380.673	417.050
Langlopende schulden	9	25.766.668	9.666.667
Kortlopende schulden			
Overige kortlopende schulden	10	6.588.087	9.915.930
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	11	0	0
Totaal passiva		<u>133.572.270</u>	<u>107.500.700</u>

2.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2020

	Ref.	2020 €	2019 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties	13	23.567.899	22.196.158
Niet-gebudgetteerde zorgprestaties	14	597.970	493.993
Subsidies	15	1.089.172	264.278
Overige bedrijfsopbrengsten	16	6.714.823	6.939.979
Som der bedrijfsopbrengsten		31.969.864	29.894.408
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	17	21.500.190	20.095.556
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	18	2.634.302	2.502.940
Bijzondere waardemutaties bedrijfsterreinen en projecten	19	-15.188.395	-2.750.000
Overige bedrijfskosten	20	9.356.368	9.270.841
Som der bedrijfslasten		18.302.465	29.119.337
BEDRIJFSRESULTAAT		13.667.399	775.071
Financiële baten en lasten	21	-331.610	94.123
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		13.335.789	869.194
Buitengewoon resultaat		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		13.335.789	869.194
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2020 €	2019 €
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene reserve		-4.042.421	863.067
Bestemmingsfonds RAK		854.295	-1.301.907
Bestemmingsreserve personeelsvereniging		-19.358	0
Bestemmingsreserve Van Velzenfonds		30.492	26.234
Herwaardering Joh.Verhulststraat		0	80.000
Herwaardering Weteringschans		30.000	40.000
Herwaardering Stadenbos		0	-43.305
Herwaardering Waalsdorp		3.250.000	1.200.000
Herwaardering Emmahof		5.600.000	0
Herwaardering Wildstaete		6.929.483	0
Herwaardering Oranjepark		700.000	799.598
Bestemmingsreserve Van Walsemfonds		3.298	5.105
		13.335.789	1.668.792

2.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2020

	ref	2020	rel	2019
		€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat boekjaar		13.335.789		869.194
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen materiele vaste activa	2.1.5	2.556.854	2.482.494	
- bijzondere waardemutaties vastgoed	2.1.5	-15.784.450	-2.750.000	
- bijzondere waardemutaties projecten	2.1.5	596.055	0	
- afschrijvingen immateriele vaste activa	2.1.5	0	0	
- mutaties voorzieningen	2.1.5	-36.377	56.582	
		-12.667.918		-210.924
Veranderingen in vlottende middelen:				
- voorraden	2.1.5	0	0	
- vorderingen	2.1.5	-527.308	-82.774	
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	2.1.5	-29.106	-396.395	
- kortlopende schulden	2.1.5	-3.327.843	5.511.429	
		-3.884.257		5.032.260
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-3.216.386		5.690.530
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa	2.1.6	-13.660.116	-22.926.140	
Desinvesteringen materiële vaste activa	2.1.5	4.139.682	40.525	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-9.520.434		-22.885.615
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	2.1.5	17.000.000	10.000.000	
Aflossing langlopende schulden	2.1.5	-899.999	-333.333	
Financiële vaste activa	2.1.5	-392.021	-231.208	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		15.707.980		9.435.459
Mutatie geldmiddelen		<u>2.971.160</u>		<u>-7.759.626</u>
Saldo liquide middelen 31 december		10.645.183	7.674.023	
Saldo liquide middelen 1 januari		<u>7.674.023</u>	<u>15.433.649</u>	
		<u>2.971.160</u>	<u>-7.759.626</u>	

Er is gebruik gemaakt van de indirecte methode.

Toelichting:

De toename van de liquide middelen in 2020 met € 2.971.160 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan verkoop Stadenbos en Hoog Langen.

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

2.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Vereniging Pro Senectute statutair, gevestigd te Cronenburg 75 te Amsterdam, staat aan het hoofd van de Pro Senectute groep. Pro Senectute groep exploiteert een aantal zorg- en woonlocaties ten behoeve van ouderen en beheert vermogen. De Vereniging houdt de aandelen van de Pro Senectute Vastgoed BV (100%). De financiële gegevens van Pro Senectute Vastgoed BV zijn opgenomen in deze geconsolideerde jaarrekening. Vereniging Pro Senectute is geregistreerd bij de KVK onder nummer 40530989. De activiteiten betreffen een belangenvereniging voor specifieke groepen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 640 inzake de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven.

Continuïteitsveronderstelling

Bij Stichting Pro Senectute was sprake van significante financiële gevolgen van de COVID-19 pandemie. Deze zijn echter voldoende gecompenseerd door de diverse regelingen voor compensatie van omzeterderving en meerkosten. De continuïteit komt mede door de compensatieregelingen niet in gevaar, derhalve is de jaarrekening opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

2.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van de groep.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. In de consolidatie worden de financiële gegevens van Vereniging Pro Senectute opgenomen, samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Vereniging Pro Senectute direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn tevens opgenomen de stichtingen en vennootschappen die tot de groep behoren. Dit betreft de volgende stichtingen en vennootschappen:

- * Vereniging Pro Senectute: beheer van vermogen Pro Senectute
- * Pro Senectute Vastgoed BV: beheer van het vastgoed van Pro Senectute (100% dochter van Vereniging Pro Senectute)
- * Stichting Pro Senectute: exploitatie van de zorg- en woonlocaties Pro Senectute
- * Stichting Levie-Philips: steunstichting Pro Senectute
- * Stichting Van Bentveld - v.d. Wilde: steunstichting Pro Senectute
- * Stichting Van Walsemfonds: steunstichting Pro Senectute

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in de paragraaf consolidatie, worden evenals de deelnemingen toegelicht onder de financiële vaste activa aangemerkt als verbonden partij.

Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

2.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van immateriële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen

De bedrijfsgebouwen en terreinen hebben betrekking op de onroerende zaken die binnen Pro Senectute Vastgoed BV worden aangehouden. Door Pro Senectute Vastgoed BV worden deze onroerende zaken verhuurd aan Stichting Pro Senectute. Een deel van deze activa wordt door Stichting Pro Senectute verhuurd aan derden (het betreft hier de zogenaamde woonlocaties) en voor een deel wordt hier door Stichting Pro Senectute zorg in geleverd (het betreft hier de zogenaamde zorglocaties).

Waardering woonlocaties

De woonlocaties betreffen vastgoed die Pro Senectute Vastgoed BV als vastgoedbelegging aanhoudt om huuropbrengsten of waardestijgingen, of een combinatie van beide te realiseren. Met ingang van het boekjaar 2011 zijn deze bedrijfsgebouwen en terreinen gewaardeerd tegen actuele waarde. Op het moment van verkrijgen of vervaardigen van het actief vindt waardering plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Daarna vindt waardering plaats tegen de reële waarde. Indien is besloten vaste activa te verkopen vindt waardering plaats tegen de verwachte opbrengstwaarde. Periodiek worden taxaties uitgevoerd door een externe taxateur. Bij de taxaties wordt de reële waarde bepaald uitgaande van de voortzetting van de verhuur. Op vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Waardeveranderingen van vastgoedbeleggingen worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Daarnaast wordt ten laste van de Overige reserves een herwaarderingsreserve gevormd. De herwaarderingsreserve wordt bepaald als het positieve verschil tussen de reële waarde en de initiële verkrijgings- of vervaardigingsprijs (zonder rekening te houden met enige afschrijving of waardevermindering)

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

Waardering zorglocaties

Voor de zorglocaties heeft Pro Senectute Vastgoed BV (als gevolg van RJ uiting “2017-2 Actuele Kostprijs”) ervoor gekozen om met ingang van boekjaar 2016 de zorglocaties, waarbij op geconsolideerd niveau sprake is van economisch eigendom, te waarderen tegen historische kostprijs. Hierbij is gebruik gemaakt van de overgangsregeling van RJ 212.802 om deze stelselwijziging prospectief te verwerken. De boekwaarden aan het begin van het boekjaar 2016, gebaseerd op het oude stelsel, zijn daarbij als uitgangspunt genomen bij de toepassing van het nieuwe stelsel. De boekwaarde per 31 december 2015 worden hierbij verondersteld de nieuwe historische kostprijs te zijn. Verdere herwaarderingen vinden vanaf dat moment niet meer plaats. Deze boekwaarde wordt vervolgens afgeschreven in overeenstemming met de geschatte toekomstige levensduur en rekening houdend met de verwachte restwaarde, en getoetst op bijzondere waardeverminderingen indien daarvoor aanwijzingen zijn. De bestaande herwaarderingsreserve op de datum van overgang valt vrij bij realisatie, dat wil zeggen, door afschrijving of vervreemding in toekomstige perioden.

Machines, installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen

Machines, installaties en andere bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Afschrijvingen over deze activa vindt plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur, indien de verwachting bestaat dat de waarde van het actief door het gebruik afneemt.

Bijzondere waardeveranderingen vaste activa

Waardeveranderingen van vaste activa worden verwerkt in de resultatenrekening. Waardevermeerderingen van vaste activa gewaardeerd op actuele waarde, welke de oorspronkelijke verkrijgingsprijs overstijgt, worden vanuit de resultaatbestemming verwerkt in het eigen vermogen in een herwaarderingsreserve. Herwaarderingen worden per actief bijgehouden, waardoor waardeverminderingen eerst ten laste van de betreffende herwaarderingsreserve worden gebracht.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. (Door toepassing van de effectieve rentemethode worden transactiekosten als onderdeel van de amortisatie in de winst- en verliesrekening verwerkt). De vervolgwwaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs (indien geen sprake van agio/disagio of transactiekosten dan geamortiseerde kostprijs gelijk aan nominale waarde). Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan 1 jaar. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

Eigen Vermogen

Algemene reserve

Op grond van RJ 640 dient met ingang van de jaarrekening 2015 het collectief gefinancierde vermogen als zijnde bestemmingsfonds RAK verantwoord te worden in de jaarrekening.

Wettelijke Herwaarderingsreserve

Waardevermeerderingen van bedrijfsgebouwen en terreinen die worden gewaardeerd tegen actuele waarde worden opgenomen in de wettelijke herwaarderingsreserve. De herwaarderingsreserve wordt gevormd per individueel actief. Als een actief wordt vervreemd, valt een eventueel aanwezige herwaarderingsreserve met betrekking tot dat actief vrij ten gunste van de overige reserves.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden - indien niet anders wordt beschreven - gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Voorziening jubileum

De voorziening jubileum betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1%.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de contante waarde van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voorzover deze na 31 december 2020 vallen, gebaseerd op 100% gedurende het eerste jaar en 70% gedurende het tweede jaar.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te schrijven aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als intrestlast verwerkt.

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

2.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Gebudgetteerde zorgopbrengsten

De gebudgetteerde zorgopbrengsten bestaan uit opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties WLZ (exclusief subsidies) en uit opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties Zvw-zorg. De gebudgetteerde zorgprestaties worden verantwoord op het moment de diensten verleend zijn.

De COVID-19 pandemie heeft in 2020 een significante impact op de zorg gehad. Hierdoor zijn door alle zorginstellingen in 2020 extra maatregelen getroffen en extra kosten gemaakt om de impact van Covid19 voor de organisatie en haar cliënten te beperken. Het betreft hier onder andere extra personele inzet, aanschaf extra beschermingsmiddelen, schoonmaakkosten etc.

Ook was sprake van uitval van zorg met omzetzijning (in alle domeinen) als gevolg. Zo was vanwege COVID-19 sprake van hogere sterfte en minder instroom dan normaal en was door een hoger ziekteverzuim druk op de personele bezetting. De (meer)kosten en gederfde omzet zijn in bepaalde mate gecompenseerd via steunmaatregelen door de zorgverzekeraars, Wlz-uitvoerders, gemeenten en overige contractpartijen in de vorm van compensatieregelingen. De financiële verantwoording van hogere kosten, lagere opbrengsten en steunmaatregelen leidt tot jaarverslaggeving die op onderdelen onvergelijkbaar is met verslaggeving onder 'normale' omstandigheden.

Stichting Pro Senectute heeft gebruik gemaakt van de volgende regelingen voor het compenseren van de financiële gevolgen van COVID-19:

- Wet Langdurige Zorg
- Beleidsregel SARS-CoV-2 virus - BR/REG-20158c;
- Beleidsregel SARS-CoV-2 virus: fase 3 - BR/REG-20160a;
- Subsidieregeling Zorgbonus

De compensatiebedragen zijn gebaseerd op de uitgangspunten zoals vermeld in de desbetreffende regelingen. Waar nodig is gebruik gemaakt van schattingen, overeenkomstig de betreffende regelingen, met als referentiejaar 2019, de begroting 2020, de realisatie 2020 en organisatie ontwikkelingen in het boekjaar.

Voor zover de effecten van de COVID-19 kosten en compensatieregelingen significant en kwantificeerbaar zijn, zijn de betreffende posten in de jaarrekening nader toegelicht bij de toelichting op de balans (2.1.5) en de toelichting op de resultatenrekening (2.1.9).

De onzekerheden die gepaard gaan met de gemaakte inschattingen zijn toegelicht onder de post "Niet in de balans opgenomen verplichtingen, activa en regelingen" en daarin het onderdeel "onzekerheden opbrengstverantwoording" (2.1.9 punt 13).

Niet gebudgetteerde zorgopbrengsten

De niet gebudgetteerde zorgopbrengsten bestaan uit zorgopbrengsten in opdracht van andere zorginstellingen en zorgopbrengsten van particulieren. De niet gebudgetteerde zorgprestaties worden verantwoord op het moment dat de diensten verleend zijn.

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

2.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Subsidie-opbrengsten

Subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de stichting zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de Stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst- en verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum.

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit huren, servicekosten, zorgabonnement, maaltijden en waskosten.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het zeker of waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Personeelsbeloningen

Personeelskosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

2.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Pensioenen

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddelde verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Stichting Pro Senectute betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds dit toelaat. Voor pensioenfonds geldt regelgeving met betrekking tot de vereiste dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. In januari 2021 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 88%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 110%. Het bestuur van PFZW heeft besloten om de pensioenpremie te verhogen in twee stappen: per 1 januari 2021 met 1,5 procentpunt en per 1 januari 2022 met 0,8 procentpunt. De premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen blijft gelijk. Stichting Pro Senectute heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Pro Senectute heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Operational leasing

Pro Senectute heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom niet bij Pro Senectute ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

2.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (GECONSOLIDEERD)

2.1.4.4 Financiële instrumenten en risicobeheersing

Valutarisico

De organisatie is alleen werkzaam in Nederland en loopt geen valutarisico.

Rente en kasstroomrisico

De organisatie loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt de organisatie risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt de organisatie risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

De organisatie heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Liquiditeitsrisico

De organisatie maakt geen gebruik van kredietfaciliteiten. De liquiditeitspositie is toereikend voor de reguliere bedrijfsvoering.

2.1.4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

2.1.4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	105.820.332	68.517.870
Machines en installaties	11.787.073	1.078.457
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	1.918.869	1.148.151
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	0	26.659.821
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa/vastgoedbeleggingen	970.000	940.000
Totaal materiële vaste activa	120.496.274	98.344.299

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2020	2019
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	98.344.299	75.191.178
investeringen	13.660.116	22.926.140
in gebruik genomen projecten	0	0
afschrijvingen	-2.556.854	-2.482.494
bijzondere waardemutatie vastgoed	15.784.450	2.750.000
afwaardering oude plankosten	-596.055	0
terugname geheel afgeschreven activa	2.233.322	-945
desinvesteringen	-6.373.004	-39.580

Boekwaarde per 31 december

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Aanschafwaarde	108.741.026	121.337.056
Cumulatieve herwaarderingen	25.809.325	6.126.046
Cumulatieve afschrijvingen	14.054.077	29.118.803

Toelichting:

De investeringen in 2020 zijn grotendeels toe te schrijven aan investeringen in planontwikkelingen en tijdelijke huisvesting ten behoeve van nieuwbouwprojecten Wildhoef, Tusselerhof. Met ingang van het boekjaar 2011 worden de bedrijfsgebouwen en terreinen gewaardeerd tegen actuele waarde. Op het moment van verkrijgen of vervaardigen van het actief vindt waardering plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Daarna vindt waardering plaats tegen de taxatiewaarde of lagere bedrijfswaarde. Indien is besloten vaste activa te verkopen, vindt waardering plaats tegen de opbrengstwaarde. Periodiek worden taxaties uitgevoerd door een externe taxateur. Bij de taxaties wordt de marktwaarde van het vastgoed bepaald uitgaande van de voortzetting van de verhuur. De huurinkomsten en kosten in verband met de exploitatie van het vastgoed wordt expliciet verantwoord in de resultatenrekening.

Het vastgoed verantwoord onder de materiële vaste activa heeft betrekking op woonlocaties en zorglocaties waardoor het vastgoed specifiek is aangewend voor de betreffende doelstelling. In 2020 heeft op basis van taxaties van de woonlocaties een bijzondere waardevermeerdering plaatsgevonden van € 16.006.013. De zorglocaties worden met ingang van 1 januari 2016 afgeschreven, waarbij rekening is gehouden met de resterende economische levensduur en de restwaarde van de locatie. Het vastgoed verantwoord onder niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële vaste activa wordt specifiek aangehouden als belegging.

De locatie Hooglangen is begin 2020 verkocht voor € 5,45 miljoen.

Voor een nadere specificatie van het verloop vaste activa wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 2.1.6. In toelichting 2.1.7 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgekomen projecten.

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

2. Financiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-20</u>	<u>31-dec-19</u>
	€	€
Te amortiseren disagio WFZ	<u>623.229</u>	<u>231.208</u>

Toelichting:

De post te amortiseren disagio WFZ betreft de kosten voor borging leningen die over de gehele looptijd van de lening ten laste worden gebracht van het resultaat.

3. Voorraden

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-20</u>	<u>31-dec-19</u>
	€	€
Voorraden	30.000	30.000
Totaal voorraden	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>

Toelichting:

De voorraden betreffen de aanwezige voorraden in de keukens en winkels en de aanwezige voorraad emballage. Daar er jaarlijks slechts minimale afwijkingen zijn in de voorraad, worden de voorraden vanaf het boekjaar 2017 niet meer geïnventariseerd en wordt er structureel € 30.000 verantwoord ten aanzien van de voorraden.

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

4. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort/-overschot

Vorderingen uit hoofde financieringstekort:	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	526.900	497.794
Totaal vorderingen uit hoofde van financieringstekort	<u>526.900</u>	<u>497.794</u>

Schulden uit hoofde van financieringsoverschot:	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	0	0
Totaal schulden uit hoofde van financieringsoverschot	<u>0</u>	<u>0</u>

Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort/-overschot

	2019	2020	totaal
	€	€	€
Saldo per 1 januari			
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	497.794	0	497.794
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	0	0	0
Sub-totaal	<u>497.794</u>	<u>0</u>	<u>497.794</u>
Financieringsverschil boekjaar	0	526.900	526.900
Correcties voorgaande jaren	336.983	0	336.983
Afboeking voorgaande jaren	0	0	0
Betalingen/ontvangsten	-834.777	0	-834.777
Sub-totaal mutatie boekjaar	<u>-497.794</u>	<u>526.900</u>	<u>29.106</u>
Saldo per 31 december			
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	0	0	0
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	0	526.900	526.900
Totaal	<u>0</u>	<u>526.900</u>	<u>526.900</u>

Stadium van vaststelling (per erkenning): c a

Specificatie Wettelijk budget	2020	2019
	€	€
Wettelijk budget aanvaardbare kosten	22.684.668	21.205.601
Correcties voorgaande jaren	-336.983	0
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten	<u>22.347.685</u>	<u>21.205.601</u>

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS**ACTIVA****4. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort/-overschot**

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar	2020 €	2019 €
Wettelijk budget aanvaardbare kosten	22.347.685	21.205.601
Af: ontvangen voorschotten	21.820.785	20.707.807
Totaal financieringsverschil	<u>526.900</u>	<u>497.794</u>

Toelichting:

Per 31 december 2020 is er sprake van een vordering uit hoofde van het financieringstekort van € 526.900. In 2020 is de vordering uit hoofde van het financieringsoverschot 2019 van € 497.794 volledig voldaan door het zorgkantoor.

5. Overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-20 €	31-dec-19 €
Vorderingen op debiteuren	656.072	268.184
Zorgverzekeraars wijkverpleging	80.594	106.935
Vooruitbetaalde bedragen	273.822	122.967
Waarborgsommen	27.083	37.083
Overige vorderingen	213.113	188.207
Totaal overige vorderingen	<u>1.250.684</u>	<u>723.376</u>

Toelichting:

De voorziening die in aftrek op debiteuren is gebracht bedraagt per 31 december 2020 € 23.947. De voorziening is afgenomen als gevolg van minder oninbare vorderingen particuliere huur. Waarborgsommen betreffen tijdelijke huisvesting locatie Wildhoef. De nog te ontvangen bedragen zijn toegenomen als gevolg van een latere vaststelling en uitbetaling van de subsidie Praktijkleren 2019-2020. De vooruitontvangen bedragen zijn toegenomen als gevolg van afrekeningen teveel betaalde energie.

6. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-20 €	31-dec-19 €
Bankrekeningen	10.642.661	7.669.755
Kassen	2.522	4.268
Totaal liquide middelen	<u>10.645.183</u>	<u>7.674.023</u>

Toelichting:

De liquide middelen staan vrij ter beschikking van de organisatie. Bij de ABN AMRO bank is door Stichting Pro Senectute een bankgarantie afgegeven inzake de huurverplichting aan NRE m.b.t. locatie Cronenburg ten bedrage van € 25.519.

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

7. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Kapitaal	453.826	453.826
Algemene reserve	56.666.110	60.708.531
Bestemmingsreserves	56.448	75.806
Bestemmingsfondsen	43.660.458	26.262.890
Totaal eigen vermogen	100.836.842	87.501.053

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-20	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-20
	€	€	€	€
Kapitaal	453.826	0	0	453.826
	453.826	0	0	453.826

Algemene reserve

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-20	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-20
	€	€	€	€
Algemene reserve	60.708.531	-4.042.421	0	56.666.110
Totaal Algemene reserve	60.708.531	-4.042.421	0	56.666.110

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-20	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-20
	€	€	€	€
Bestemmingsreserve personeelsvereniging	75.806	-19.358	0	56.448
Totaal Bestemmingsreserves	75.806	-19.358	0	56.448

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-20	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-20
	€	€	€	€
Bestemmingsfonds RAK	286.224	854.295		1.140.519
Stichting Levie-Philips	7.859.065	0	0	7.859.065
Van Bentveld-vd Wilde stichting	5.863.679	0	0	5.863.679
Stichting Van Walsemfonds	372.438	3.298	0	375.736
Van Velsenfonds	1.440.191	30.492	0	1.470.683
Van Brakelfonds	120.479	0	0	120.479
Totaal steunfondsen	15.942.076	888.085	0	16.830.161
Herwaardering Emmahof	2.378.437	5.600.000	0	7.978.437
Herwaardering Waalsdorp	6.069.068	3.250.000	0	9.319.068
Herwaardering Wildstaete	0	6.929.483	0	6.929.483
Herwaardering Oranjepark	799.598	700.000	0	1.499.598
Herwaardering Joh. Verhulststraat	319.000	0	0	319.000
Herwaardering Weteringschans	754.711	30.000	0	784.711
Totaal Wettelijke Herwaarderingsreserve	10.320.814	16.509.483	0	26.830.297
Totaal Bestemmingsfondsen	26.262.890	17.397.568	0	43.660.458
Totaal Eigen Vermogen	87.501.053	13.335.789	0	100.836.842

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Toelichting:

Op grond van RJ 640 wordt met ingang van de jaarrekening 2015 het collectief gefinancierd vermogen verantwoord onder het bestemmingsfonds RAK. Van het door Pro Senectute behaalde resultaat over 2020 van € 13.335.789 positief wordt € 4.042.421 onttrokken aan de Algemene reserve. Aan het bestemmingsfonds RAK wordt € 854.295 toegevoegd. Als gevolg van bijzondere waardemutaties 2020 van het vastgoed zijn deze aan de wettelijke herwaarderingsreserves toegevoegd.

Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Resultaat boekjaar Vereniging Pro Senectute	12.467.062	2.139.762
Resultaat boekjaar Pro Senectute Vastgoed BV	14.694.705	3.355.429
Resultaat boekjaar Stichting Pro Senectute	834.937	-1.301.907
Resultaat boekjaar Van Velzen fonds	30.492	26.234
Resultaat boekjaar Stichting Walsemfonds	3.298	5.105
	<u>28.030.494</u>	<u>4.224.623</u>
Eliminatie: Resultaat deelneming Vastgoed BV	<u>-14.694.705</u>	<u>-3.355.429</u>
Totaalresultaat van de Vereniging	<u><u>13.335.789</u></u>	<u><u>869.194</u></u>

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS**PASSIVA****8. Voorzieningen**

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-20	Dotatie	Onttrekking / Vrijval	Saldo per 31-dec-20
	€	€	€	€
Voorziening jubileum	174.265	0	79.552	94.713
Voorziening langdurig zieke medewerkers	242.785	279.519	236.344	285.960
Totaal voorzieningen	417.050	279.519	315.896	380.673

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-12-2020
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jaar)	281.776
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jaar)	98.897
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	0

Toelichting:

De voorziening jubileum is opgenomen voor het opgebouwde deel van een jubileumgratificatie voor medewerkers werkzaam bij Stichting Pro Senectute. Deze is gebaseerd op de contant gemaakte jubilea uitkeringen aan de in dienst zijnde medewerkers van Pro Senectute per 31-12-2020. De gehanteerde disconteringsvoet is 1%. Op grond van historische gegevens omtrent personeelsverloop, is er bij de berekening van de voorziening Jubilea rekening gehouden met een blijfkans van 86,3%. De voorziening voor langdurig zieke medewerkers is opgenomen voor het maximaal berekende ziekengeld verschuldigd aan langdurig zieke medewerkers. Jaarlijks vindt een herberekening plaats. Op basis van de verwachte ziekte duur en het ziektepercentage van de medewerker wordt op basis van het geldende salaris en rekeninghoudend met de transitievergoeding een realistische inschatting gemaakt van de voorziening.

9. Langlopende schulden

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Schulden aan banken	25.766.668	9.666.667
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	25.766.668	9.666.667
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	10.000.000	0
Bij: nieuwe leningen	17.000.000	10.000.000
Af: aflossingen	333.333	0
Stand per 31 december	26.666.667	10.000.000
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	899.999	333.333
Stand langlopende schulden per 31 december	25.766.668	9.666.667

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jaar), aflossingsverplichtingen	899.999	333.333
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jaar) (balanspost)	25.766.668	9.666.667
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	22.366.666	8.333.333

Toelichting:

In 2019 heeft Pro Senectute Vastgoed BV ten behoeve van de nieuwbouw Wildhoef, Wildstaete, Tusselerstaete en Tusselerhof een hypotheek afgesloten met de Bank Nederlandse Gemeenten. Van de opgenomen leningen in 2020 is € 10.500.000 geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorg. De borging door het Waarborgfonds van de Zorg bedraagt in totaal € 16,5 miljoen van de totaal kredietfaciliteit van € 31 miljoen. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden. De reële waarde van de langlopende leningen benadert de boekwaarde. Voor een nadere specificatie van de langlopende schulden wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 2.1.8. Overzicht leningen.

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS**PASSIVA****10. Overige kortlopende schulden***De specificatie is als volgt:*

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Schulden aan banken (kasgeldlening BNG)	0	5.000.000
Crediteuren	1.832.276	1.356.871
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	899.999	333.333
Belastingen en sociale premies	728.595	391.793
Schulden terzake pensioenen	86.665	54.561
Nog te betalen salarissen	135.131	229.277
Vakantiegeld	475.186	512.885
Vakantiedagen	830.202	661.164
Eindejaarsuitkering	76.501	75.038
Waarborgsommen	456.992	477.449
Nog te betalen kosten	1.007.224	533.339
Overige schulden	59.316	290.220
Totaal overige kortlopende schulden	6.588.087	9.915.930

Toelichting:

De overige schulden zijn afgenomen voornamelijk als gevolg van de aflossing de kasgeldlening. De crediteuren zijn toegenomen als gevolg van de nieuwbouw Wildhoef en Tusselerhof. De belastingen en sociale lasten zijn hoger als gevolg van nog te betalen eindheffing zorgbonus. Het saldo vakantiedagen is toegenomen als gevolg van Covid-19 waardoor opname vakantiedagen, als gevolg van benodigde personele inzet, werd beperkt. De nog te betalen kosten zijn toegenomen door nog te ontvangen facturen en afrekeningen van de bouwprojecten Tusselerhof/Tusselerstaete en Wildhoef/Wildstaete. De overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

11. Schulden uit hoofde van het financieringsoverschot

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Schulden uit hoofde van het financieringsoverschot	0	0
Totaal schulden uit hoofde van het financieringsoverschot	0	0

2.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Pro Senectute kent de volgende niet in de balans opgenomen verplichtingen:

	rest. duur ovk	verpl. < 1 jr €	verpl. 1-5 jr €	verpl. > 5 jr €	Totaal verpl. €
Aankoop grond Doorn	1 jaar	425.000	0	0	425.000
Huurverplichting Tussenhout/St. Huize	9 jaar	287.000	1.148.000	1.148.000	2.583.000
Huurverplichting aanv. huur/St. Huize	9 jaar	30.000	120.000	120.000	270.000
Huurverplichting SpaarenHout /St. Huize	9 jaar	432.000	1.728.000	1.728.000	3.888.000
Huurverplichting Cronenburg / NRE	2,75 jaar	104.000	182.000	0	286.000
Huurverplichting Zuidkwartier / ASR	8 jaar	753.000	3.012.000	2.259.000	6.024.000
		<u>2.031.000</u>	<u>6.190.000</u>	<u>5.255.000</u>	<u>13.476.000</u>

Toelichting:

Pro Senectute Vastgoed BV heeft in december 2014 een overeenkomst gesloten met gemeente Utrechtse Heuvelrug ten behoeve van de aankoop van een perceel grond in Doorn ter grootte van € 425.000. Daar deze overeenkomst nog niet notarieel is bekrachtigd zijn zowel de grond alsmede de schuld aan gemeente Utrechtse Heuvelrug niet opgenomen in de balans per 31 december 2020.

Voor de huurverplichting van de Cronenburg 75 in Amsterdam heeft de ABNAMRO een bankgarantie afgegeven van € 25.519 ten behoeve van N.R.E. Amsterdam I B.V.

De locatie Emmahof zal in 2021 worden verkocht door Pro Senectute. Deze locatie is in de balans gewaardeerd tegen actuele waarde. De werkelijke verkoopprijs kan zowel in positieve als negatieve zin materieel afwijken van deze actuele waarde.

Borging WFZ

Door de aansluiting bij het Waarborgfonds voor de Zorgsector is de rechtspersoon gehouden tot het betalen van een obligo, ingeval het risicovermogen van het waarborgfonds minder bedraagt dan het garantieniveau. Het obligo bedraagt 3% van de resterende schuld per 31 december van het laatst verstreken kalenderjaar welke is geborgd bij het waarborgfonds.

Het obligo heeft de vorm van een tijdelijke, renteloze lening.

Per 31 december 2020 bedraagt het maximaal verschuldigde obligo € 800.000.

2.1.6 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA/FINANCIELE VASTE ACTIVA

2.1.6.0 Totaaloverzicht materiele vaste activa

	Bedrijfs gebouwen en terreinen	Machines en installatie	Andere vaste bedrijfs middelen	Vaste activa in uitvoering en vooruitbetaald	Niet aan bedrijfsproces dienstbaar/ vastgoedbeleggingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2020						
- aanschafwaarde	81.448.764	6.125.434	4.536.325	28.797.898	428.635	121.337.056
- cumulatieve herwaarderingen	5.612.335	0	0	0	513.711	6.126.046
- cumulatieve afschrijvingen	18.543.229	5.046.977	3.388.174	2.138.077	2.346	29.118.803
Boekwaarde per 1 januari 2020	<u>68.517.870</u>	<u>1.078.457</u>	<u>1.148.151</u>	<u>26.659.821</u>	<u>940.000</u>	<u>98.344.299</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	31.998.496	4.783.031	1.214.786	-24.336.197	0	13.660.116
- herwaarderingen	15.754.450	0	0	0	30.000	15.784.450
- afschrijvingen	453.493	37.836	337.956	1.727.569	0	2.556.854
- extra afschrijvingen NZa-goedgekeurd	0	0	0	0	0	0
- correcties						
.aanschafwaarde	-12.154.248	2.652.384	-113.829	0	0	-9.615.693
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	-8.071.498	-3.663.688	-113.829	0	0	-11.849.015
- desinvesteringen						
aanschafwaarde	13.605.267	528.461	1.910.670	596.055	0	16.640.453
cumulatieve herwaarderingen	-3.898.829	0	0	0	0	-3.898.829
cumulatieve afschrijvingen	3.792.197	175.810	1.804.558	0	0	5.772.565
per saldo	5.914.241	352.651	106.112	596.055	0	6.969.059
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>37.302.462</u>	<u>10.708.616</u>	<u>770.718</u>	<u>-26.659.821</u>	<u>30.000</u>	<u>22.151.975</u>
Stand per 31 december 2020						
- aanschafwaarde	87.687.745	13.032.388	3.726.612	3.865.646	428.635	108.741.026
- cumulatieve herwaarderingen	25.265.614	0	0	0	543.711	25.809.325
- cumulatieve afschrijvingen	7.133.027	1.245.315	1.807.743	3.865.646	2.346	14.054.077
Boekwaarde per 31 december 2020	<u>105.820.332</u>	<u>11.787.073</u>	<u>1.918.869</u>	<u>0</u>	<u>970.000</u>	<u>120.496.274</u>
	actuele waarde	5%	10-20%	actuele waarde	actuele waarde	

2.1.7 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN

Projectgegevens				Investerings				Goedkeuringen			
Num- mer	Brief- nummer	Omschrijving	WTZi-type	t/m 2019	2020	t/m 2020		Nominiaal bedrag WTZi	Indexering WTZi	Aangepaste goedkeuring	Jaar van oplevering
						Afgeboekt	onderhanden				
				€	€	€	€	€	€	€	
		nieuwbouw Wildhoef/Wildstaete		15.443.649	10.308.196	25.751.845	0				2020
		nieuwbouw Oranjestein		228.248	0	228.248	0				
		aanloopkosten Emmahof		742.474	0	742.474	0				
		nieuwbouw Tusselerhof/Tusselerstaete		10.245.450	6.400.661	16.646.111	0				2020
Totaal				26.659.821	16.708.857	43.368.678	0	0	0	0	

BIJLAGE

2.1.8 Overzicht langlopende schulden ultimo boekjaar

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Restschuld 31 december 2019	Nieuwe leningen in 2020	Aflossing in 2020	Restschuld 31 december 2019	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2020	Aflos- sings- wijze	Aflos-sing 2021	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
BNG	1-nov-19	4.000.000	15	lineair	2,00%	4.000.000	0	133.333	3.866.667	3.200.000	14	lineair	133.333	hypotheek
BNG	4-mei-20	4.000.000	30	lineair	1,80%	0	4.000.000	0	4.000.000	3.333.333	30	lineair	133.333	hypotheek
BNG	1-sep-20	2.500.000	30	lineair	1,45%	0	2.500.000	0	2.500.000	2.083.333	30	lineair	83.333	hypotheek
BNG	1-nov-19	6.000.000	30	lineair	0,80%	6.000.000	0	200.000	5.800.000	5.000.000	29	lineair	200.000	WFZ borging
BNG	4-mei-20	6.000.000	30	lineair	0,60%	0	6.000.000	0	6.000.000	5.000.000	30	lineair	200.000	WFZ borging
BNG	1-sep-20	4.500.000	30	lineair	0,25%	0	4.500.000	0	4.500.000	3.750.000	30	lineair	150.000	WFZ borging
Totaal						10.000.000	17.000.000	333.333	26.666.667	22.366.666			899.999	

2.1.9 toelichting geconsolideerde resultatenrekening

BATEN

13. Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties

De specificatie is als volgt :

	2020	2019
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten WLZ	22.684.668	21.205.601
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten ZvW-zorg	883.231	990.557
Totaal	<u>23.567.899</u>	<u>22.196.158</u>

De specificatie Wettelijk budget aanvaardbare kosten WLZ is als volgt :

	2020	2019
	€	€
Intramurale productie	18.179.819	16.555.653
Volledig pakket thuis	1.497.252	1.887.852
Modulair pakket Thuis	118.436	69.928
Vergoeding Kapitaalslasten	2.552.178	2.692.168
Correcties voorgaande jaren	336.983	0
	<u>22.684.668</u>	<u>21.205.601</u>

De specificatie Wettelijk budget aanvaardbare kosten ZvW-zorg is als volgt :

	2020	2019
	€	€
Productie wijkverpleging	883.231	990.557
	<u>883.231</u>	<u>990.557</u>

Toelichting:

In de opbrengsten wettelijk budget voor aanvaardbare kosten zijn in 2020 de volgende bedragen verwerkt ten aanzien van de COVID-19 compensatieregelingen:

Continuïteitsbijdrage	675.392
Meerkosten	151.786
Totaal	<u>827.178</u>

De bedragen van de COVID-19 compensatie zijn nog niet definitief vastgesteld, zoals is toegelicht onder de niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen. Er is derhalve nog sprake van enige onzekerheid.

In de opbrengsten wettelijk budget voor aanvaardbare kosten WLZ is € 300.000 opgenomen zijnde "Extra kosten zorgpersoneel SARS-CoV-2 virus aangemerkt als niet passend binnen het KB". In de nacalculatie is voor deze post € 1.221.596 opgenomen. Aangezien dit bedrag nog niet definitief is vastgesteld door het zorgkantoor/NZa heeft Pro Senectute voorzichtigheidshalve € 300.000 opgenomen. Dit bedrag ligt in lijn met de gerealiseerde correctie op het kwaliteitsbudget in 2019.

14. Niet-gebudgetteerde zorgprestaties

De specificatie is als volgt :

	2020	2019
	€	€
Opbrengsten in opdracht van andere instellingen	2.567	4.923
Overige niet-gebudgetteerde zorgprestaties	595.403	489.070
Totaal	<u>597.970</u>	<u>493.993</u>

Toelichting:

De niet gebudgetteerde zorgprestaties zijn met € 106.000 toegenomen. Dit wordt veroorzaakt door toename PGB.

2.1.9 toelichting geconsolideerde resultatenrekening**BATEN****15. Subsidies***De specificatie is als volgt :*

	2020	2019
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	806.979	0
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	282.193	264.278
Totaal	1.089.172	264.278

Toelichting:

De subsidie-opbrengsten in 2020 bestaan uit subsidie-opbrengsten stagefonds, praktijkleren en subsidie-opbrengsten van sectorfondsen. Op de regel "Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS" is in 2020 een bedrag ad € 806.979 opgenomen inzake ontvangen middelen met betrekking tot de zorgbonus die in verband met COVID-19 door het rijk beschikbaar is gesteld voor medewerkers in de zorg. De kosten zijn voor een gelijk bedrag verantwoord onder de personeelskosten.

16. Overige bedrijfsopbrengsten*De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Opbrengsten dienstverlening	665.910	790.207
Opbrengsten verhuuractiviteiten	5.863.380	5.973.528
Overige opbrengsten	185.533	176.244
Totaal	6.714.823	6.939.979

Toelichting:

De overige dienstverlening heeft betrekking op de overige hotelmatige en ondersteunende dienstverlening aan bewoners en personeel. De afname van de overige dienstverlening is het gevolg van corona maatregelen.

LASTEN**17. Personeelskosten***De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Lonen en salarissen	12.495.895	12.573.877
Sociale lasten	2.206.729	2.210.364
Pensioenpremie	993.985	1.031.717
Andere personeelskosten	1.457.812	921.157
Sub-totaal	17.154.421	16.737.115
Personeel niet in loondienst	4.345.769	3.358.441
Totaal personeelskosten	21.500.190	20.095.556

Full-time eenheden per 31-12

	2020	2019
Full-time eenheden op basis van Vast Dienstverband	278,51	325,51
Full-time eenheden op basis van Oproepkrachten	84,95	46,82
Aantal personeelsleden op basis van aantal full-time eenheden per 31-12	363,46	372,33

Toelichting:

Als gevolg van personeelstekorten is extra personeel ingehuurd. Dit heeft geleid tot een toename van personeel niet in loondienst van ruim € 987.328. Op de regel "Andere personeelskosten" is in 2020 een bedrag vermeld ad € 806.979 inzake uitgekeerde zorgbonussen. Dit bedrag is inclusief € 331.979 inzake verschuldigde eindheffing. De vergoeding van deze bonus is opgenomen in de post "Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS" voor hetzelfde bedrag.

2.1.9 toelichting geconsolideerde resultatenrekening**LASTEN****18. Afschrijvingen op immateriele en materiele vaste activa***De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Afschrijvingen:		
- Materiële vaste activa	2.556.854	2.482.494
- Boekverlies buitengebruik gestelde materiële vaste activa	77.448	0
- Boekverlies verkoop activa	0	20.446
Totaal afschrijvingen	<u>2.634.302</u>	<u>2.502.940</u>

Toelichting:

Met ingang van het boekjaar 2011 worden de bedrijfsgebouwen en terreinen gewaardeerd tegen actuele waarde. Periodiek worden taxaties uitgevoerd door een externe taxateur. Bij de taxaties wordt de marktwaarde van het vastgoed bepaald uitgaande van de voortzetting van de verhuur/gebruik. De waardemutaties als gevolg van de taxaties worden in de resultatenrekening verantwoord als zijnde bijzondere waardemutatie van bedrijfsgebouwen en terreinen. De afschrijvingen zijn in 2020 toegenomen als gevolg van nieuwbouw.

19. Bijzondere waardemutaties bedrijfsterreinen en projecten*De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Bijzondere waardemutaties zorglocaties		
Wildhoef te Bloemendaal	0	0
Emmahof te Amsterdam	0	0
Oranjestein te Doorn	0	0
Tusselerhof te Lochem	0	0
Tusselerstaete te Lochem	-725.033	0
Bijzondere waardemutaties woonlocaties		
Oranjepark te Soest	700.000	850.000
Stadenbos te Lochem	0	-43.305
Hooglangen te Lochem	0	300.000
Wildstaete te Bloemendaal	6.929.483	0
Waalsdorp te Den Haag	3.250.000	1.200.000
Bijzondere waardemutaties beleggingslocaties		
Joh.Verhulststraat te Amsterdam	0	80.000
Weteringschans te Amsterdam	30.000	40.000
Herwaardering plankosten Emmahof te Amsterdam	-460.024	0
Herwaardering plankosten Oranjestein te Doorn	-136.031	0
Ongerealiseerd verkoopresultaat Emmahof te Amsterdam	5.600.000	0
Gerealiseerde herwaardering Stadenbos te Lochem	0	323.305
Totaal bijzondere waardemutaties bedrijfsterreinen en projecten	<u>15.188.395</u>	<u>2.750.000</u>

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Periodiek worden taxaties uitgevoerd door een externe taxateur. Bij de taxaties wordt de marktwaarde van het vastgoed bepaald uitgaande van de voortzetting van de verhuur/gebruik. Als gevolg van deze stelselwijziging wordt er sinds 2012 afgeschreven op onroerend goed op basis van taxaties per pand eindejaars. Deze waardemutaties als gevolg van de taxaties worden in de resultatenrekening verantwoord als zijnde bijzondere waardemutatie van bedrijfsgebouwen en terreinen. In 2020 heeft er aan de hand van taxaties een positieve bijzondere waardemutatie van de woonlocaties plaatsgevonden ter grootte van € 15.784.450.

2.1.9 toelichting geconsolideerde resultatenrekening**LASTEN****20. Overige bedrijfskosten***De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	1.710.052	1.796.249
Algemene kosten	2.513.582	2.294.876
Cliënt- en bewonersgebonden kosten	861.422	784.148
Onderhoudskosten	1.324.981	1.454.791
Energiekosten	914.752	923.933
Huur en leasing	2.031.579	2.016.844
Totaal overige bedrijfskosten	<u>9.356.368</u>	<u>9.270.841</u>

Toelichting:

De Algemene kosten en Patiënt- en bewonersgebondenkosten zijn toegenomen ten opzicht van 2019 als gevolg van meerkosten in verband met Covid-19 en toename externe advieskosten.

21. Financiële baten en lasten*De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Rentebaten	216	174.635
Subtotaal financiële baten	216	174.635
Rentelasten	-331.826	-80.512
Subtotaal financiële lasten	-331.826	-80.512
Totaal financiële baten en lasten	<u>-331.610</u>	<u>94.123</u>

Toelichting:

De rentelasten zijn toegenomen als gevolg van hypothecaire leningen ten behoeve van de nieuwbouw.

22. Honoraria onafhankelijke accountant

	2020	2019
	€	€
De honoraria van de onafhankelijke accountant over het boekjaar is als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	71.000	70.980
2 Overige controlewerkzaamheden	0	0
3 Fiscale advisering	0	0
4 Niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria onafhankelijke accountant	<u>71.000</u>	<u>70.980</u>

Toelichting:

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2020, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

23. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

2.2 ENKELVOUDIGE JAARREKENING

2.2.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2020
 (na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-20</u>	<u>31-dec-19</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Financiële vaste activa	1	84.090.189	72.573.339
Totaal vaste activa		84.090.189	72.573.339
Vlottende activa			
Overige vorderingen	2	10.938.456	13.065.514
Liquide middelen	3	4.590.820	3.153.758
Totaal vlottende activa		15.529.276	16.219.272
Totaal activa		<u>99.619.465</u>	<u>88.792.611</u>
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen	4		
Algemene reserve		85.089.179	72.469.533
Totaal eigen vermogen		85.089.179	72.469.533
Langlopende schulden	5	14.096.869	14.215.662
Kortlopende schulden			
Overige kortlopende schulden	6	433.417	2.107.418
Totaal passiva		<u>99.619.465</u>	<u>88.792.613</u>

2.2.2 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2020

	<u>Ref.</u>	<u>2020</u> €	<u>2019</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Overige bedrijfsopbrengsten	7	82.201	43.718
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>82.201</u>	<u>43.718</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Overige bedrijfskosten	8	2.461.510	1.284.978
Som der bedrijfslasten		<u>2.461.510</u>	<u>1.284.978</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		-2.379.309	-1.241.260
Financiële baten en lasten	9	14.966.567	3.381.022
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		<u>12.587.258</u>	<u>2.139.762</u>
Buitengewoon resultaat		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>12.587.258</u></u>	<u><u>2.139.762</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2020</u> €	<u>2019</u> €
Algemene reserve		12.464.972	2.139.762
Bestemmingsfonds Van Brakelfonds		122.286	0
		<u><u>12.587.258</u></u>	<u><u>2.139.762</u></u>

2.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (ENKELVOUDIG)

2.2.3.1 Algemeen

Algemeen

Vereniging Pro Senectute is geregistreerd bij de KVK onder nummer 40530989. De activiteiten betreffen een belangenvereniging voor specifieke groepen.

Groepsverhoudingen

Vereniging Pro Senectute, statutair gevestigd te Cronenburg 75 te Amsterdam, staat aan het hoofd van de Pro Senectute groep. Pro Senectute exploiteert een aantal zorg en woonlocaties ten behoeve van ouderen en beheert vermogen. De Vereniging houdt de aandelen van de Pro Senectute Vastgoed BV (100%). De financiële gegevens van Pro Senectute Vastgoed BV zijn opgenomen in deze geconsolideerde jaarrekening. In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Vereniging Pro Senectute samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 640 inzake de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven.

Continuïteitsveronderstelling

De uitbraak van Corona in ons land stelt ons allen voor grote uitdagingen. Pro Senectute en haar zorgprofessionals zetten alle zeilen bij om tijdig de noodzakelijke zorg te geven. Naast de zorginhoudelijke uitdagingen, leidt de crisis ook tot financiële onzekerheden voor zorgaanbieders.

Het Coronavirus heeft impact op de financiële positie van Pro Senectute, maar er is (nog) geen materiële onzekerheid over de continuïteit. Derhalve is de jaarrekening 2020 opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

2.2.3.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

2.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (ENKELVOUDIG)

2.2.3.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Bijzondere waardemutaties vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door de instelling gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

2.2.3.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Gekochte leningen en obligaties

Gekochte leningen en obligaties waarvan de instelling de intentie heeft deze tot het einde van de looptijd aan te houden, en hiertoe ook in staat is, worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen. De overige gekochte leningen en obligaties worden, voor zover deze aan een beurs genoteerd zijn, gewaardeerd tegen reële waarde. Wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de resultatenrekening. Niet-beursgenoteerde gekochte leningen en obligaties worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Effecten

Effecten opgenomen onder vlottende activa worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Deze effecten zijn aangemerkt als beleggingen. Waardeveranderingen van deze effecten worden verwerkt in de resultatenrekening. Indien de marktwaarde van effecten niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De niet-beursgenoteerde effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. De effecten staan vrij ter beschikking aan Pro Senectute.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Algemene reserve

De algemene reserve heeft betrekking op het opgebouwd vermogen en zal binnen de Vereniging aangehouden worden ten besteding aan de doelstellingen van de Vereniging.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden opgenomen voor de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde).

2.2.3.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Operational leasing

Pro Senectute heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom niet bij Pro Senectute ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

2.2.3.4 Financiële instrumenten en risicobeheersing

Valutarisico

De organisatie is alleen werkzaam in Nederland en loopt geen valutarisico.

Rente en kasstroomrisico

Vereniging Pro Senectute loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Vereniging Pro Senectute risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Vereniging Pro Senectute risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

Vereniging Pro Senectute heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Vereniging Pro Senectute heeft vorderingen verstrekt aan verbonden reschtspersonen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

Liquiditeitsrisico

Vereniging Pro Senectute maakt geen gebruik van een kredietfaciliteiten. De liquiditeitspositie is toereikend voor de reguliere bedrijfsvoering.

2.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

1. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Deelnemingen	84.090.189	72.573.339
Leningen u/g	0	0
Totaal financiële vaste activa	84.090.189	72.573.339

Het verloop van de Deelnemingen is als volgt:

	2020	2019
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	72.573.339	71.853.226
Bij: kapitaalstorting	0	0
Bij: overdracht aan Vastgoed BV	0	0
Af: dividenduitkering van deelneming	-3.177.855	-2.635.316
Bij: kapitaalstorting aan deelneming	14.694.705	3.355.429
Bij: resultaat deelneming boekjaar		
Boekwaarde per 31 december	84.090.189	72.573.339

Toelichting:

Voor de activiteiten met betrekking tot het exploiteren van vastgoed heeft de Vereniging Pro Senectute per 23 mei 2012 Pro Senectute Vastgoed BV opgericht. De Vereniging Pro Senectute heeft een belang van 100% in de Pro Senectute Vastgoed BV. Het door deelneming Pro Senectute Vastgoed BV in een boekjaar behaalde resultaat komt volledig ten gunste aan Vereniging Pro Senectute.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbe- lang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Pro Senectute Vastgoed BV	Beleggingsinstelling	18.000	100%	84.090.189	14.694.705

2.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

2. Overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-20</u>	<u>31-dec-19</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	0	0
Rekening Courant Pro Senectute Vastgoed BV	10.938.456	13.065.149
Overige vorderingen	0	365
Totaal overige vorderingen	<u>10.938.456</u>	<u>13.065.514</u>

Toelichting:

De vorderingen hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

3. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-20</u>	<u>31-dec-19</u>
	€	€
Bankrekeningen	4.590.820	3.153.758
Totaal liquide middelen	<u>4.590.820</u>	<u>3.153.758</u>

Toelichting:

De liquide middelen staan vrij ter beschikking van de Vereniging Pro Senectute. De liquide middelen zijn gedurende 2020 met € 1.437.062 toegenomen als gevolg van stortingen van Pro Senectute Vastgoed BV.

2.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS**PASSIVA****4. Eigen vermogen**

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Algemene reserve	85.089.179	72.469.533
Totaal eigen vermogen	<u>85.089.179</u>	<u>72.469.533</u>

Algemene reserve

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-20	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-20
	€	€	€	€
Algemene reserve	71.029.341	12.464.972	0	83.494.313
Bestemmingsfonds Van Velsen	1.440.192	0	30.492	1.470.684
Bestemmingsfonds Van Brakelfonds	0	122.286	1.896	124.182
Totaal eigen vermogen	<u>72.469.533</u>	<u>12.587.258</u>	<u>32.388</u>	<u>85.089.179</u>

Toelichting:

Het door de Vereniging Pro Senectute behaalde resultaat over 2020 van € 12.587.258 wordt toegevoegd aan de algemene reserve van de Vereniging en aan het bestemmingsfonds Van Brakelfonds. Het eigen vermogen in de geconsolideerde jaarrekening is niet gelijk aan het eigen vermogen van de vereniging, omdat in de geconsolideerde jaarrekening het eigen vermogen van de stichting Pro Senectute is samengevoegd met het eigen vermogen van de vereniging. Ten opzichte van 2019 is het van Brakelfonds als bestemmingsreserve toegevoegd aan het eigen vermogen. Bij onderzoek is gebleken dat het Van Brakelfonds niet meer bestaat.

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2020 en resultaat over 2020

De specificatie is als volgt :

	Eigen vermogen	Resultaat
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	83.494.313	12.464.972
Stichting Pro Senectute	1.650.794	834.937
Stichting Levie-Philips	7.859.065	0
Stichting Van Brakelfonds	124.182	1.896
Stichting v Bentveld - v.d. Wilde	5.863.680	0
Stichting Van Walsemfonds	374.124	3.492
Bestemmingsfonds Van Velzen	1.470.684	30.492
Pro Senectute Vastgoed BV	84.090.189	14.694.705
Eliminatie deelneming Pro Senectute Vastgoed BV	-84.090.189	-14.694.705
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>100.836.842</u>	<u>13.335.789</u>

Toelichting:

Het geconsolideerde resultaat van Pro Senectute over 2020 bedraagt € 13.335.789 positief.
Het geconsolideerde eigen vermogen van Pro Senectute per 31 december 2020 bedraagt € 100.836.842.

2.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

5. Langlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Lening o/g Levi-Philips	7.859.065	7.859.065
Lening o/g Van Bentveld-v.d. Wilde	5.863.680	5.863.679
Lening o/g Van Walsemfods	374.124	370.632
Lening o/g Van Brakelfonds	0	122.286
Totaal langlopende schulden	14.096.869	14.215.662

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	14.215.662	14.210.557
Bij: nieuwe leningen	3.492	5.105
Af: aflossingen	122.286	0
Stand per 31 december	14.096.868	14.215.662
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	0	0
Stand langlopende schulden per 31 december	14.096.868	14.215.662

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jaar), aflossingsverplichtingen	0	0
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jaar) (balanspost)	14.096.868	14.215.662
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	14.096.868	14.215.662

Toelichting:

Het bedrag van de langlopende leningen per 31 december 2020 bestaat volledig uit leningen vanuit steunfondsen. Na onderzoek is gebleken dat het Van Brakelfonds niet meer bestaat. Daardoor is de lening vrijgevallen en toegevoegd aan de bestemmingsreserves. Voor de overige steunstichtingen is in 2020 het besluit genomen deze te liquideren. De verwachting is dat dit in 2021 wordt geëffectueerd. Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht 1.1.5 langlopende schulden.

6. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-20	31-dec-19
	€	€
Crediteuren	85.925	213
Rekening Courant Stichting Pro Senectute	214.866	1.867.828
Nog te betalen kosten	114.676	223.927
Vooruitontvangen opbrengsten	17.950	15.450
Totaal overige kortlopende schulden	433.417	2.107.418

Toelichting:

De schulden hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

BIJLAGE

2.2.6 Overzicht langlopende schulden ultimo boekjaar

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Restschuld 31 december 2019	Nieuwe leningen in 2020	Aflossing in 2020	Restschuld 31 december 2020	Restschuld over 5 jaar	Aflos- sings- wijze	Aflossing 2021	Gestelde zekerheden
					%	€	€	€	€	€		€	
Levie-Philips			> 5 jaar	steunfonds	5,39%	7.859.065	0	0	7.859.065	7.859.065		0	geen
Bentveld- vd Wilde			> 5 jaar	steunfonds	5,39%	5.863.679	0	0	5.863.679	5.863.679		0	geen
Van Walsemfonds			> 5 jaar	steunfonds	0,91%	370.632	3.492	0	374.124	374.124		0	geen
Van Brakelfonds			> 5 jaar	steunfonds	3,00%	122.286	0	122.286	0	0		0	geen
Totaal						14.215.662	3.492	0	14.096.868	14.096.868		0	

2.2.7 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING**BATEN****7. Overige bedrijfsopbrengsten***De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed):		
Opbrengst contributies	35.370	43.098
Opbrengst erfstellingen en legaten	0	0
Opbrengst giften	575	620
Overige opbrengsten	21.000	0
Resultaten voorgaande jaren	25.256	0
Totaal	<u>82.201</u>	<u>43.718</u>

Toelichting:

De overige opbrengsten betreft de vrijval van reservering gift Swaab en Weerts ad € 12.608 en de vrijval van reservering vergoeding aan Werkendam uit het bestemmingsfonds van Brakel ad € 12.648.

LASTEN**8. Overige bedrijfskosten***De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Algemene kosten	1.361.510	1.284.978
Gift Stichting Pro Senectute	1.100.000	0
Totaal overige bedrijfskosten	<u>2.461.510</u>	<u>1.284.978</u>

Toelichting:

De vereniging heeft geen personeelsleden in dienst. Voor beheer wordt vanuit Stichting Pro Senectute op jaarbasis € 1.172.116 doorbelast (2019: € 911.646). Deze beheerskosten worden gedeeld tussen Pro Senectute Vastgoed BV en Vereniging Pro Senectute. De gift aan Stichting Pro Senectute is gedaan ter versterking van het Eigen vermogen.

9. Financiële baten en lasten*De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Rentebaten	275.816	132.367
Resultaat deelneming Vastgoed BV	14.694.705	3.355.429
Vrijval lening Van Brakelfonds	122.286	0
Subtotaal financiële baten	<u>15.092.807</u>	<u>3.487.796</u>
Rentelasten	-126.240	-106.774
Subtotaal financiële lasten	<u>-126.240</u>	<u>-106.774</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>14.966.567</u>	<u>3.381.022</u>

Toelichting:

Het resultaat van de 100% deelneming in Pro Senectute Vastgoed BV bedraagt in 2020 € 14.694.705. De rentebaten zijn in 2020 hoger als gevolg van hogere tegoeden in rekening-courant met Pro Senectute Vastgoed BV dan in 2019. Het berekende rentepercentage over de intercompanyverhoudingen bedraagt 2%.

10. Bezoldiging bestuurders*De specificatie is als volgt:*

	2020	2019
	€	€
Bestuurders en voormalig bestuurders	26.192	40.169
	<u>26.192</u>	<u>40.169</u>

Toelichting:

De bezoldiging bestuurders wordt doorbelast vanuit Stichting Pro Senectute. De bestuurders van Vereniging Pro Senectute zijn tevens de Raad van Toezicht van Stichting Pro Senectute.

2.3 OVERIGE GEGEVENS

2.3 OVERIGE GEGEVENS

2.3.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

Het bestuur van de Vereniging heeft de jaarrekening 2020 vastgesteld in de vergadering van 11 mei 2021.

Op de ledenvergadering van de Vereniging Pro Senectute van 23 juni 2021 is de jaarrekening 2020 goedgekeurd.

2.3.2 Resultaatbestemming

Er is geen statutaire regel omtrent de winstbestemming. Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de resultatenrekening. De voorgenomen resultaatbestemming is verwerkt in de jaarrekening. Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 2.1.2.

2.3.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die vermeld behoeven te worden.

2.3.4 Ondertekening door verenigingsbestuur

Bestuur

de heer R.W.M. Quik
Voorzitter verenigingsbestuur

Mevrouw T. van der Windt

de heer M. Dijkstra

Mevrouw C. Haimé

de heer A.T.J.M. Zuure

de heer M. Dzoljic

2.3.5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Pro Senectute

A. Verklaring over de in het financieel verslag 2020 opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Vereniging Pro Senectute te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarverslaggeving opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Pro Senectute op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties-zonder-winststreven'.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde balans per 31 december 2020;
- 2 de geconsolideerde resultatenrekening over 2020;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Pro Senectute zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarverslaggeving opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarverslaggeving andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- algemene informatie;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties-zonder-winststreven'.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties-zonder-winststreven'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Utrecht, 19 augustus 2021

Accountants voor de Gezondheidszorg B.V.

Was getekend: drs. G.A. Kuipers RA